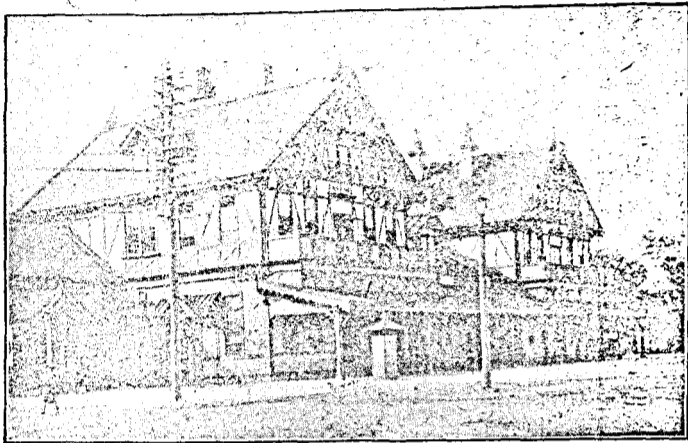

Foaia Interesantă

Intocmită de
IOAN MOȚA,

Lada cu Comorile

Ca adaus ilustrat
la „LIBERTATEA”,
Prețul: 10 Lei pe an

Gara orașului Seoul, capitala (scaunul) fostului împărat al Coreei. Chipul ei, făcută toată din lemn, ne arată felul de a zidi în acel cap de lume Iarnă nefiind pe-acolo aproape de loc, casele se fac din lemn cioplit în blâni, ușor de schimbat, ușor de mutat. Gara, prea săracă pentru un oraș cu scaun împărătesc, e oglinda orașului și a țării, sărace și înapoiate și ele.

Dintr'o lungă călătorie.

Dela Iași — la Petrograd, — peste Siberia, — Coreea, — Iaponia — la America.
De Ioan Moța.

XXII.

Spre Mukden.

...Și dacă ne-am așezat de-a binele în vagon și trenul s'a pus în mișcare, iaca vine conductorul, să ne vadă biletele. Înainta de a intra, el bate la ușă, apoi intră. Vin doi. Amândoi oameni mărunței, curași la față și curat îmbrăcați, cu păr foarte negru. Ne par foarte tineri, deși nu sunt, că s'au bărbăți formați, de 28—30 de ani. Zic ei pe limba lor „bună seara” ori ce-or fi zis. Sunt foarte liniștiți, prevenitori, cu purtare frumoasă. Nici pomenire să samene cu conductorul ungur cunoscut nouă, care intră îngâmfat în vagon, parcă pășea în moșla lui tată-s'oi și între birșii lui. Aceștia nu. Ei arată că publicul e domnul pe care ei îl servesc, cu prevenire, cu bună creștere. Un lucru ne bătea nouă la ochi, că cel doi conductori, râdeau într'una, nu atât râd, cât un zîmbet foarte înțins, arătându-și întreg șirul de dinți foarte albi, încât noi ne venea aproape să credem că râd de noi. Tot așa de răzători au fost din cabina noastră. Ni s'a tălmăcit însă, ce înseamnă asta: La noi, când un slujbaș pășește în fața unor oameni aleși, se pleacă înaintea lor cu plecăciune mare, prin asta arătându-și cinstea deosebită. La Japonezi plecăciunea asta e mică, și marea luare în seamă se arată prin acel zîmbet foarte vădit, prin râșnirea aceea cu toată gura și hăhăind pușin, respectuos, în fața domnului... El despre noi fuseseră înainte înșiră că sosim ca o „Mislune” trimisă

de România, și așa prin râsul acela foarte stăruitor, ne arătau deosebita lor cinste.

Am mai glumit noi, după plecarea lor, pe socoteala acestei etichete (arătare de bunăcuviință) națională japoneză, apoi ne-am culcat în pătușurile mici, dar foarte curate și primitoare, și nici nu ne-am mai deșteptat până dimineața.

Dimineața ieși-ne la Mukden, orașul de care e legată atât mândria a Japonezilor, decât cu războiul lor cu Rușii. Aci au dat ei a nu știu câta bătăie hotărâtoare asupra Rușilor, izgonin-

du-i apoi până departe spre Miază-noapte și luându-le locul în stăpânirea acestor pământuri!

Aci ne schimbă vagonul. Suntem luați și duși într'un vagon de zi. De ce? Practicii japonezi nu-și lasă vagonul de dormit, decât noaptea. Dimineața te scot din el, vagonul se descopce, se lasă acolo în gară unde l'a prins ziua bună, ca să poată fi bine aerizat și curățit, pentru a putea fi dat de-sară tot așa de curat altora, cum ni-s'a dat nouă aseară!...

Până ne strămută bagagele, dăm o raită prin gară; e bună rinduișă în ea; orașul se vede oraș însemnat, — durere, nu găsesc în gară ilustrate (cărți postale cu vederi din oraș). Tocmai fiind oraș cu istorie mare, toată lumea vrea să aibă chipuri de aci și se vede că noi am nimerit chiar când se terminaseră. Ce părere de rău!...

Dela Mukden apucăm pe noua linie ce duce dela această inimă a Manciuriei, spre Coreea, vechea împărăție de odinioară, acum și ea sub stăpânire japoneză. Linia ferată dela Mukden în jos, e zidită de Japonezi, îndrumind și atrăgând toată lumea de călători spre Seoul, fosta capitală a Coreei și de aci spre orașul cu port (stație de corăbii) Fusan, de unde în câteva ore cu vaporul, ești pe pământ japonez, chiar la capătul din jos al Japoniei, la Simono-Seki. E o linie ce te poartă prin locuri deluroase, prin văli și munți, cam ca la noi în Ardeal. Călătoria e foarte plăcută. Trenul japonez merge foarte

URAGANUL

Stărnitu-s'a din miază noapte, furtună grea, îngrozitoare!
S'a 'ntunecat întreg pământul, s'ascunse 'n nori mărșul soare
Și micile viețuitoare ce ciripeau, înspăimântate
Și-au întrerupt acum cântarea și stau cu toate pitulate!
Bătrâni stejari, tufani și paltini, se clatină din rădăcină,
Un tânăr brad, isbit de trăsnet, se frânse 'n două din tulpină!
S'a 'ndurerat bătrânul codru, dar nici de cum nu se 'ngrozește,
A rezistat atâtea veacuri!.. Și lupta iarăși se pornește
Sălbatecă!.. Cea mai aprinsă din câte lupte-au fost vre-odată!
De trăsnete vuesc toți munții și marea e înspăimântată!
Căci uraganul răscolește văzduhul tot și 'ntreg oceanul,
Se ține biet bătrânul codru, dar azi e îndârjit dușmanul!
Pe trandafiri el se răzbindă, pe dragii erini și pe mușcate,
Și mii de flori nevinovate zac la pământ acum culcate!

Bătrânul grădinar privește cu multă jale în grădina,
Din tot ce-a răsădit odată, rămase numai o ruină!
Dar norii sunt gonifiți și iată că soarele din nou răsare,
A inundat întreg pământul cu razele s'rălucitoare!
Furtuna a trecut de-acuma!.. Se 'nvioarează 'ntreaga fire.
Și un imn de slavă se înalță spre cer, în semn de mulțumire!
(Răsăritul)

Florica Rădulescu.

repede, — căci vagoanele lui sunt mult mai ușurele ca cele Europene, nefiind lucrate așa de mult în fer, ci aproape numai în lemn, și numai ca de poruncă e pus și fer, unde nu se putea fără el. De aceea, mașina merge ca jucându-se cu cele 10—12 vagoane de călători ce trage după ea.

Pe la 10 dimineața ne trezim că toate lămpile electrice se aprind în vagoane. Ne apropiem de un șir întreg de tuneluri (întrări ale trenului prin căi sfredelite în munți) aproape așa de dese ca cele din jurul lacului Balcal, din Siberia, — și conducerea trenului japonez nu vrea să rămii în întunec, ci să nici nu bagl de seamă că iară și iară intri și ieși dintr'un tunel.

La clasul 12 mergem la masă în vagonul restaurant. E foarte curățel și parcă se la la întrecere cu luxul din vagonul restaurant rusec. În vagonul rusec ne puneau la masă 2 linguri, una pentru supă alta pentru compot, apoi 2 cuțite și 3 furculițe. Japonezii ne pun 3 linguri, 4 cuțite și 4 furculițe! Câte mâncări o să ne dea! ne gândim, dacă ne-au pus altele instrumente de mincare pe masă! Lista de bucate ne arată că de fapt ne aduce foarte multe feluri de mincare. Cine-o să le poată mânca? Dar — le am putul! Căci toate porțiunile de mâncare sunt numai ca pentru copii de 4 ani. Supa abia ai început s'o iei în lingură și s'a gătat. Fripturile sunt cit un ban de argint de 5 Lei, o îmbuc de 3 ori. Mici, dar foarte gustoase, foarte bune. Și multe, până te sature bine, și până ți-a arătat chelnerul cel cit un nap, că — ai avut ce face cu altele furculițe și cuțite... (Va urma).

De vorbă cu vântul

din țara bolșevicilor...

Versuri dela un prinsoner din 1917—18.

Fratele nostru Ioan Onea din Ponor ne trimite versurile de mai jos, ca pomenire a zilelor ce le-a trăit ca prinsonier la Ruși în iarna anului 1917—1918 când prin toată Rusia se involbura feroasă, cu gura plină de sânge, revoluția, și tot în 2—3 zile se schimba stăpânirea: Azi veneau bolșevicii, îi luau pe nefericii prinsoneri și-i făceau cu sila „soldați bolșevici”, mâne veneau Cazacii, îi luau ei, iar de mâncare le dădeau la 10 oameni un kilogram de pâne pe zi!.. Mureau de frig și de foame în fiecare zi în fiecare lagăr câte 30—40 de inși, ca vai de sufletul lor și de al celor de acasă ai lor!.. Mureau cu gândul la căsuța lor, la vatra de-acasă, pe care ardea un lemn și ferbea o oală cu zamă și lângă ea vărsa lacrimi de durere o mamă... Aducerea aminte de aceste vremuri de groază le scrie fratele nostru Ioan Onea în versurile de mai jos:

Solie-adusă de vânt...

Asară pe inserat
Aspru vântul a suflat,
Și era el ghețos foarte
Că venena din Miază-noapte.
Stat'am și l'am ascultat
Și apoi l'am întrebat:

— Vântule neodihnit,
Tu pe unde ai venit,
Ce-ai văzut, ce-ai auzit?
Din Siberia poate vii,
Și de-ai noștri ce mai știi?

— Eu pe unde-am străbătut
Tare multe am văzut,
Mulți voinici în pământ zac
Că viața li s'a gătat,
Alții în amărăciune
Iși duc viața pe lume,
Unii zac în Inchisori
Plângând pe zi de tri ori,
Dacă ai sta și-ai asculta
Plângerea tuturoră,
Strigarea după dreptate
Prin cele țări depărtate,
Ți-ai astupa urechea,
Ți-s'ar rupe inima.
Că în loc de rugăciună,
Fiecare, oftând, spune:
„Vai de biet sufletul meu,
Cum se prăpăde mereu,
Dragii mei frați și surori,
Mergeți și culegeți flori
Pentru frații îndepărtați
Și părinții nstrăinați.
Vântul ce dela noi vine,
N'are ce duce cu sine
Numai plânsuri și suspine,
Plânsuri cât de pe pământ,
Și mai multe din mormânt,
Care strigă: Doamne sfânt,
Cum viața mi-ai sfârșit
Când eu nici nu m'am gândit!
Părinții mei dragălași,
Nevastă și copilași,
Cum voi singuri ați rămas,
Iar tatăl vost la hodină
Departe 'n groapă străină!
Cum a fost, cum s'a făcut,
Tristă 'ngropare-a avut
Nime nu l'a petrecut,
Nici un popă de 'ngropare
Nici un clopot de chemare,
Nice rude de jemie
Nice haine de vecie,
Mormântul în loc cu spini,
Cum e soartea la străini,
Nimenea n'a întrebat
Din ce neam e, din ce sat,
Ci peste-olaltă l'a dat
Cu Nemți, Jidani și Poleci,
Să-și doarmă somnul de veci.
Unde-s tri într'un mormânt
De două-tri nații sânt!..

Și sta vântul și-odihnea,
Și-apoi iară îmi spunea:
„Și-am văzut bolnavi slăbiți
Și tineri îmbătrâniți,
Ne mâncați și ne 'mbrăcați
Și de dușmani înarmați
Ca să meargă să se bată
În bolșevica armată,
Erau crunți bieții Români
Și plângeau cu arma 'n mâni,
Căci n'au nici un crezământ,
Nici acei cari bolnavi sânt,
Pe alții li alegea.
La lucru greu li puneă,
Și nime nu l'a 'ntrebat
De-a mânca ori n'a mâncat
Nici că vr'o copeică are,
Haida numai la lucrare
Din zori de zi, până 'n noapte,
Până bietul nu mai poate!
Pământul e roditor,
Vai de robul muncitor,
De-i frig, de-i căldură mare,
El n'are nici o crezare,
Pățimesc noroade multe,
Mor din ele mii și sute,
Viața li-se otrăvește
Apoi li-se prăpădește!

Floricecă și una
Scrise 's de Ioan Onea,
Floricecă din ogor,
Din satul numit Ponor,
Care 'n Rusia a stat
Șase ani adevărat!

De toate.

Pe întrecere în tunuri mari. În războiul apus, fabrica de tunuri Krupp a făcut și un astfel de tun, care, zidit puternic în pământ la depărtare de 100 kilometri de Paris, a putut să tragă câteva glonte asupra Parisului. Dar pentru a azvârli așa de departe un glonte, trebuie o așa încordare de puteri, că după 2—3 pușcături, tunul nu mai e decât — fer vechiu, s'a stricat de tot. Dar mirarea lumii a făcut'o, ca să tragă la 100 kilometri, când tunurile de luptă trageau la cel mult 20—25—32 kilometri. Cel de corabie, de tras pe mare, mergea doar 40 kilometri.

Acum ci-că la New-York se lucrează la facerea unui tun, cu care să se poată trage dela 320 până la 480 kilometri!

Urmările războiului celui mare se resint încă asupra vieții negustorești a statelor trecute prin război.

O pildă viuă Germania. Ea n'a fost călcată în picioare de armate năvălitoare streine, orașele ei n'au fost bătute de tunurile dușmane, fabricile ei n'au fost jăfuite, cum au fost ale altor țări de cătră ea. Totuși o statistică (numărătoare) arată că:

Germania nainte de război exporta (trimitea în alte țări) mărfuri pentru 69 miliarde mărci. Iar în anul trecut 1920, la doi ani de pace, abia exportase de 10 miliarde.

Pentru că lumea s'a desvâțat de-a lucra, vrea să trăiască cam fără muncă ori numai cu puțină muncă, — iar așa țările nu se pot întrâma deloc ori numai prea puțin.

GLUME

Imbogățitul de război, la librărie.

Un îmbogățit de război, gros la pungă dar subțirel la învățătură, se uită în fereastră unei librării (prăvălie cu cărți) și vede acolo cartea vesitului scriitor Maeterlinck, despre: „Viața Albinelor” în care e descrisă cu măiestrie cât de minunat e întocmirea de Dzeu a așa acestor ființe mici. El crezând că acesta e un scriitor despre viața animalelor peste tot, intră în librărie și întrebă:

— Nu aveți aci cartea care scrie despre viața vacilor...?

— Nu, răspunde librarul (vînzătorul de cărți), dar dacă ar fi mulți ca d-ta, apoi s'ar scrie negreșit și o carte despre viața boilor...

Cenzurat: I. Moja.

Tipografia „Libertatea”, Orăștie.